

Quest for Excellence

ग्रामौद्योगिक शिक्षण मंडळ संचलित

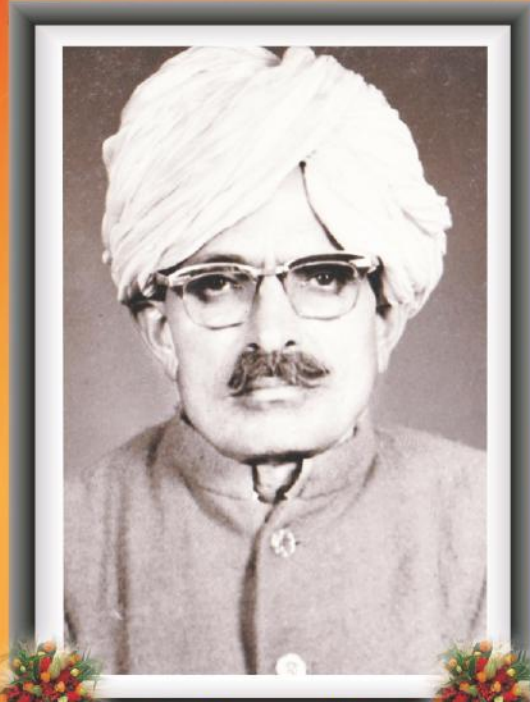
मराठवाडा इन्स्टिट्यूट ऑफ टेक्नॉलॉजी

सिडको, औरंगाबाद

अथावा

२०१५-२०१६

Late Shri. Anandraoji Deshmukh

Founded Gramaudyogik
Shikshan Mandal in 1975

Dr. Yadnyavir Anandraoji Kawade

President
Gramaudyogik Shikshan Mandal,
Aurangabad.

अथाग

वार्षिक अंक २०१५-२०१६

ग्रामौद्योगिक शिक्षण मंडळ संचालित
मराठवाडा इन्स्टिट्यूट ऑफ टेक्नॉलॉजी
सिडको, औरंगाबाद.

मुख्य संपादक
प्राचार्या डॉ. मुक्ती ए. जाधव

संपादक मंडळ
प्रा. सुषमा रमेश सपकाळ
प्रा. शिरीष अण्णासाहेब चव्हाण

या अंकात मांडलेली मते त्या-त्या विद्यार्थ्यांची वैयक्तिक आहेत, त्याला संपादक मंडळ सहमत असेलच असे नाही.

प्रकाशक : प्राचार्या, मराठवाडा इन्स्टिट्यूट ऑफ टेक्नॉलॉजी, सिडको, औरंगाबाद

Hon'ble Shri. Munishji Sharma
Director General,
Marathwada Institute of Technology

Dr. Mukti E. Jadhav
Principal
Marathwada Institute of Technology
CIDCO, Aurangabad

तंत्रज्ञान कार्यशाळा - २०१५

तंत्रज्ञान कार्यशाळा - २०१५

तंत्रज्ञान कार्यशाळा - २०१५

तंत्रज्ञान कार्यशाळा - २०१५

कारखाना कायदा तज्ञ चर्चा - १९४८

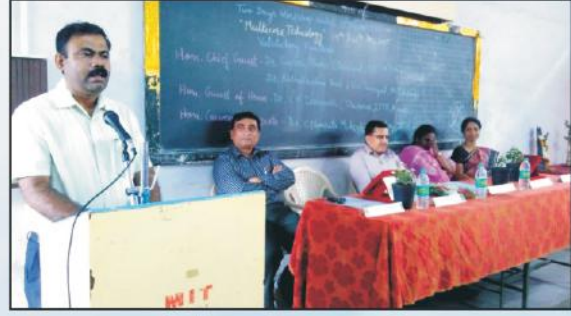

कारखाना कायदा तज्ञ चर्चा - १९४८

इंजिन टेस्टिंग परिसंवाद - २०१५

मल्टीकोअर तंत्रज्ञान कार्यशाळा
(आय.ई.टी.ई. अंतर्गत) - २०१५

मल्टीकोअर तंत्रज्ञान कार्यशाळा
(आय.ई.टी.ई. अंतर्गत) - २०१५

मल्टीकोअर तंत्रज्ञान कार्यशाळा
(आय.ई.टी.ई. अंतर्गत) - २०१५

पी.यु.सी. मशिन उद्घाटन

सायबर सेक्युरिटी व सायबर क्राईम
(राष्ट्रीय कार्यशाळा) १४ व १५ फेब्रुवारी २०१५

वार्षिक स्नेहसम्मेलन “युवा चैतन्य”-२०१५

सायबर सेक्युरिटी व सायबर क्राईम (राष्ट्रीय कार्यशाळा) १४ व १५ फेब्रुवारी २०१५

अनुक्रमाणिका

अ.क्रं.	पान.नं.	अ.क्रं.	पान.नं.
१	तंत्रज्ञान कार्यशाळा/कारखाना कायदा	१	१
२	इंजिन टेस्टिंग परिसंवाद/ मल्टीकोअर कार्यशाळा	२	२
३	वार्षिक स्नेहसम्मेलन युवा चैतन्य-२०१५	३	३
४	सायबर सेक्युरिटी व सायबर क्राईम राष्ट्रीय कार्यशाळा	४	४
५	संपादकीय...	५	५
६	प्राचार्यांचा संवाद...	६	६
७	अंतरराष्ट्रीय महिला दिवस	७	७
८	भारतीय स्वातंत्र्य काल, आज आणि उद्या	१०	१०
९	शोधा म्हणजे सापडेल?/सुविचार	१२	१२
१०	मैत्रिण/राजे/सुविचार	१३	१३
११	हे असेच चालायचे/गुलामगिरी सोशियल मिडीयाची/सुविचार	१४	१४
१२	हिम्मत करणेवालो की हार नहीं होती/ जीवन/जीवन रहस्य/सुविचार	१५	१५
१३	जागतिक विद्यार्थी दिवस	१६	१६
१४	सोने खरेदी करतांना...	१७	१७
१५	यश आणि अपयश/मुलगी	१८	१८
१६	मैत्रिची वेल/आई/मैत्री	१९	१९
१७	सुखाचे क्षण	२०	२०
१८	नशीब/जीवन संदेश	२१	२१
१९	आई/जीवन संदेश	२२	२२
२०	जीवन संदेश	२३	२३
२१	आई/जीवन संदेश	२४	२४
२२	कविता/नातं	२५	२५
२३	आई/माझी आई	२६	२६
२५	Important Constitutional & Legal Provisions for Women In India	२७	२७
२६	P.G. (C.S./I.T.) Department Activities	३०	३०
२७	B.Sc. (AT/WT/RAC) Department Activities	३१	३१
२८	B.Sc. (C.S./I.T.) Department Activities	३२	३२
२९	Management Science Department	३३	३३
३०	Cultural Activities	३४	३४
३१	N.S.S. Activities	३५	३५
३२	विद्यार्थी संसद/वार्षिक स्नेहसम्मेलन	३७	३७
३३	क्रिडा विभाग	३८	३८
३४	कॉलेज टिचींग व नॉन टिचींग स्टाफ	३९	३९
३५	राष्ट्रीय सेवा उपक्रम	४१	४१
३५	दामिनी पथक/महिला दिन कार्यक्रम/ वार्षिक स्नेहसम्मेलन	४३	४३

अथांग २०१५-२०१६

संपादकीय.....

२०१५-१६ हा अथांग वार्षिक अंक आपल्या हाती देतांना मनस्वी आनंद होत आहे. आमच्या महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांनी त्यांच्या भाव-भावना मोठ्या उत्कटतेने शब्दबद्ध केल्या आहेत व त्याचे मूर्तीमंत रूप म्हणजे विविध साहित्यिक प्रकारांनी आकारास आलेला "अथांग वार्षिक अंक" होय.

संपादक मंडळ

प्राचार्यांचा संवाद...

एम.आय.टी. सिडकोची स्थापना दि. १४ जुलै २००१ मध्ये झाली. एम.आय.टी. हे विशेषतः तंत्र शिक्षणात काम करणारी अग्रगण्य संस्था, संस्थेचे अध्यक्ष मा. डॉ. यज्ञवीरजी कवडे सरांनी अभियांत्रिकी व्यतिरिक्त विद्यार्थ्यांना तंत्रशिक्षण, संगणक शिक्षण, माहिती तंत्रज्ञान, व्यवस्थापन शास्त्र, ऑटोमोबाईल, इलेक्ट्रॉनिक्स, वर्कशॉप टेक्नालॉजी, या विषयांचे पदवी व पदव्युत्तर शिक्षण मिळावे व मुलांना रोजगार व स्वयं रोजगार प्राप्त व्हावा या उद्देशातून व अपेक्षेतून स्थापन झाली. सुरुवातीला विद्यार्थ्यांचा प्रतिसाद कमी होता पण २००५ पासून संगणक शास्त्र व व्यवस्थापन शास्त्रास भरघोस प्रतिसाद मिळाला व २००९ पासून व ऑटोमोबाईल व तत्सम विषयांना प्रतिसाद चांगला मिळत गेला

संस्थेचे ब्रीद "Quest for Excellence" प्रमाणे कुठल्याही कामात, शिक्षणात, शिकवणविण्यात, कटीबंधता पाळली जाते. संस्थेमध्ये विद्यार्थी हा अग्रस्थानी मानला जातो. विद्यार्थ्यांच्या समस्या सोडविण्यासाठी सर्व शिक्षकवृंद तत्पर असतात.

विद्यार्थ्यांतील गुणवत्ता तसेच आपला विद्यार्थी काळानुरूप व आजच्या काळातील आव्हाने स्विकारण्यासाठी समर्थपणे ऊभे राहण्यासाठी त्यांनी विविध कौशल्य आत्मसात केली पाहिजे यासाठी विद्यार्थ्यांनी नेहमी तत्पर असलायला पाहिजे यासाठी संस्थेचे सचिव मा. श्री. मुनिशजी शर्मा सर नेहमी कार्यशील असतात.

विद्यार्थी मित्रांनो प्रथम तुम्हाला जीवनात यशस्वी होण्यासाठी खुप खुप शुभेच्छा..!

पण यशस्वी जीवनासाठी आयुष्याला फक्त एक शर्यत म्हणून पाहू नये. जीवनात यशस्वी होण्यासाठी काही गोष्टी खुप महत्त्वाच्या आहेत त्या म्हणजे स्वतःचे कुटूंब, स्वतःचे आरोग्य, मित्र व चैतन्य या पैकी एक गोष्ट जरी तडकली तरी यशस्वीपणाच्या वाटचालीत अडथळे निर्माण होतात.

इतरांशी तुलना करून तुम्ही स्वतःची किंमत कमी करू नका कारण आपण सर्वजन परस्परपेक्षा वेगळे आहोत. आपल्यातील प्रत्येकजण एक विशेष व्यक्ती आहे इतरांची मते घेऊन तुमची उद्दीष्ट, ध्येय ठरवू नका. केवळ तुम्हालाच ठाऊक आहे की, तुमच्यासाठी सर्वोत्तम काय आहे. तुम्ही जीवनात जोखीम घ्यायला घाबरू नका. असी संधी ध्येयानेच आपण आपली स्वतंत्र वाटचाल तयार करत असतो. तुम्ही अपुर्ण आहात ही गोष्ट मान्य करायला कधीच घाबरू नका. जगात कुणीच परिपूर्ण नाही कारण प्रत्येकात काहीणाकाहीतरी कमतरता असते.

“नव्याने काही शिकण्याची भिती बाळगू नका कारण ज्ञान हे एकदा ग्रहन केले की कुठेही बरोबर नेता येते आपला महत्त्वाचा वेळ किंवा शब्द निशकाळजीपणे किंवा बेफीकरीने वापरू नका. दोन्ही पैकी काहीही परत मिळवता येत नाही.” ब्रायन टायसन यांच्या या विचाराशी मी सहमत आहे.

आपले जीवन म्हणजे एक प्रवास असतो कालचा दिवस भूतकाळ असतो. उद्याचा दिवस गुड असतो आणि आजचा दिवस वर्तमान असतो, म्हणूनच म्हणतात वर्तमान उत्तम ठेवा म्हणजे भविष्य उत्तम राहिल.

एम.आय.टी. सिडको येथून अनेक विद्यार्थ्यांनी यश संपादन करून, "Wipro, Cotton Greaves, Skoda, Badve Engg. I Gate Patani, Tata Motors" आशा नामांकित कंपन्यांमध्ये कार्यरत आहेत. यापुढेही विद्यार्थ्यांनी उज्वल यश संपादन करून आपले व आपल्या कुटूंबाचे, एम.आय.टी.चे नाव मोठे करावे ही अपेक्षा या ठिकाणी व्यक्त करते.

प्राचार्या
डॉ. मुक्ती ए. जाधव

अंतरराष्ट्रीय महिला दिवस

International Women's Day- 8th March

संकलन - प्रा. सुषमा रमेश सपकाळ

नारियों में अपरिमित शक्ति और क्षमताएँ विद्यमान हैं। व्यवहारिक जगत के सभी क्षेत्रों में उन्होंने किर्तीमान स्थापित किये हैं। अपने अद्भूत साहस, अथक परिक्षम तथा दुरदर्शी बुद्धिमत्ता के आधार पर विश्वपटल पर अपनी पहचान बनाने में कायाब रहीं हैं। मानवीय संवेदना, करुणा, वात्सल्य जैसे भावों से परिपूर्ण अनेक नारियों ने युग निर्माण में अपना योगदान दिया है। ऐसी ही महान नारियों के व्यक्तित्व एवं कृतित्व का संक्षिप्त परिचय देने का प्रयास कर रहे हैं। एक ऐसा क्षेत्र, जहाँ महिलाएं सशक्तिकरण की राह पर हैं और अपने पक्ष की मजबूत दावेदारी दिखा रही हैं। यह क्षेत्र है देश की सुरक्षा सबसे अहम होती है, तो इस क्षेत्र में आखिर महिलाओं की भागीदारी को कम क्यों आंका जाए। देश की मिसाइल सुरक्षा की

कडी में 5000 किलोमीटर की मारक क्षमता वाली अग्नि- मिसाइल की जिस महिला ने सफल परिक्षण कर पूरे विश्व मानचित्र पर भारत का नाम रोशन किया है, वह शख्सियत हैं टेसी थॉमस।

डॉ. टेसी थॉमस को कुछ लोग 'मिसाइल वूमन' कहते हैं., तो कई उन्हें 'अग्नी-पुत्री' का खिताब देते हैं। पिछले २० सालों से टेसी थॉमस इस क्षेत्र में मजबूती से जुडी हुई हैं। टेसी थॉमस पहली भारतीय महिला हैं, जो देश की मिसाइल प्रोजेक्ट को संभाल रही हैं। टेसी थॉमस ने इस कामयाबी को यूं ही नहीं हासिल किया, बल्कि इसके लिए उन्होंने जीवन में कई उतार-चढ़ाव का सामना भी करना पडा। आमतौर पर रणनीतिक हथियारों और परमाणु क्षमता वाले मिसाइल के क्षेत्र में पुरुषों का वर्चस्व रहा है। इस धारणा को तोड़कर डॉ. टेसी थॉमस ने सच कर दिखाया कि कुछ उडान हौसले के पंखों से भी उडी जाती।

डॉ. किरण बेदी भारतीय पुलिस सेवा की प्रथम वरिष्ठ महिला अधिकारी हैं। उन्होंने विभिन्न पदों पर रहते हुए अपनी कार्य-कुशलता का परिचय दिया है। वे संयुक्त आयुक्त पुलिस प्रशिक्षण तथा दिल्ली पुलिस स्पेशल आयुक्त (खुफिया) के पद पर कार्य कर चुकी हैं। 'द टिब्यून' के पाठकों ने उन्हें 'वर्ष की सर्वश्रेष्ठ महिला' चुना। उनके मानवीय एवं निडर दृष्टिकोण ने पुलिस कार्यप्रणाली एवं जेल सुधारों के लिए अनेक आधुनिक आयाम जुटाने में महत्वपूर्ण योगदान किया है। निःस्वार्थ कर्तव्यपरायणता के लिए उन्हें शौर्य पुरस्कार मिलने के अलावा उनके अनेक कार्यों को सारी दुनिया में मान्यता मिली है, जिसके परिणामस्वरूप एशिया का नोबल पुरस्कार कहा जाने वाला रमन मैगसेसे पुरस्कार से उन्हें नवाजा गया। व्यवसायिक योगदान के अलावा उनके द्वारा दो स्वयं सेवी संस्थाओं की स्थापना तथा पर्यवेक्षण किया जा रहा है। ये संस्थाएं हैं - १९८८ में स्थापित नव ज्योति एवं १९९४ में स्थापित इंडिया विजन फाउंडेशन। ये संस्थाएं योजना हजारों गरीब बेसहारा बच्चों तक पहुँचकर उन्हें प्राथमिक शिक्षा तथा स्त्रियों को प्रोढ शिक्षा उपलब्ध कराती है। 'नव ज्योति संस्था' नशामुक्ति के लिए इलाज करने के साथ-साथ झुग्गी बस्तियों, ग्रामीण क्षेत्रों में तथा जेल के अंदर महिलाओं को व्यावसायिक प्रशिक्षण और परामर्श भी उपलब्ध कराती हैं। डॉ. बेदी तथा उनकी संस्थाओं को आज अंतरराष्ट्रीय पहचान प्राप्त है। नशे की रोकथाम के लिए संयुक्त राष्ट्रद्वारा किया गया 'सर्ज साटिरोफ मेमोरियल अवार्ड' इसका ताजा प्रमाण है।

खेल जगत में भी महिलाएं सफलता पूर्वक अपनी पहचान बनाने में कामयाब हुई हैं। भारतीय ट्रैक एण्ड फील्ड की रानी' माने जाने वाली पी.टी.उषा भारतीय खेलकूद में १९७९ से हैं। वे भारत के अब तक के सबसे अच्छे खिलाडियों में से हैं। उन्हें 'पय्योली एक्सप्रेस' नामक उपनाम दिया गया था। १९८३ में सियोल में हुए दसवें एशियाई खेलों में दौड़ कूद में, पी.टी.उषा ने ४ स्वर्ण व १ रजत पदक जीते। वे जितनी भी दौड़ों में हिस्सा लीं, सबमें नए कीर्तिमान स्थापित किए। १९८५ में जकार्ता में हुए एशियाई दौड़-कूद प्रतियोगिता में उन्होंने पाँच स्वर्ण पदक जीते। एक ही अंतरराष्ट्रीय प्रतियोगिता में ६ स्वर्ण जीतना भी एक कीर्तिमान है। उषा ने अब तक १०१ अंतरराष्ट्रीय पदक जीते हैं। वे दक्षिण रेल्वे में अधिकारी पद पर कार्यरत हैं। १९८५ में उन्हें

पद्म श्री व अर्जुन पुरस्कार दिया गया ।

एक भारतीय महिला मुक्केबाज हैं, मैरी कॉम पांच बार विश्व मुक्केबाजी प्रतियोगिता की विजेता रह चुकी हैं । दो वर्ष के अध्ययन प्रोत्साहन अवकाश के बाद उन्हें वापसी करके लगातार चौथी बार विश्व गैर व्यावसायिक बॉक्सिंग में स्वर्ण जीता । उनकी इस उपलब्धि से प्रभावित होकर एआइबीए ने उन्हें मॅग्रीपिसेन्ट मैरी (प्रतापी मैरी) का संबोधन दिया । वह २०१२ के लंदन ओलम्पिक मे महिला मुक्केबाजी मे भारतकीतरफ से जाने वाली एकमातर महिला थीं । मैरी कॉम ने सन २००१ में प्रथम बार नेशनल वुमन्स बॉक्सिंग चैंपियनशिप जीती । अब तक वह छह राष्ट्रीय खिताब जीत चुकी है । बॉक्सिंग में देश का नाम रोशन करने के लिए भारत सरकार ने वर्ष २००३ में उन्हें अर्जुन पुरस्कार से सम्मानित किया एवं वर्ष २००६ में उन्हें पद्मश्री से सम्मानित किया गया । जुलाई २९, २००९ को वे भारत के सर्वोच्च खेल सम्मान राजीव गांधी खेल रत्न पुरस्कार के लिए (मुक्केबाज विजेंदर कुमार तथा पहलवान सुशील कुमार मे साथ) चुनीं गयीं । सायना नेहवाल, सानिया मिर्जा जैसी कइ महिलाएं खेल जगत की गौरवपूर्ण पहचान हैं । १९८४ बछेन्द्री पाल दुनिया की सबसे ऊंची चोटी एवरेस्ट को फतह करने वाली पहली भारतीय महिला हैं ।

मेरी क्युरी विख्यात भैतिकविद और रसायनशास्त्री थी । मेरी ने रेडियम की खोज की थी । विज्ञान की दो शाखाओं (भौतिक एवं रसायन विज्ञान) में नोबेल पुरस्कार से सम्मानित होने वाली वह पहली वैज्ञानिक हैं । वैज्ञानिक मां की दोनों बेटियों ने भी नोबेल पुरस्कार प्राप्त किया । बडी बेटे आइरीन को १९३५ में रसायन विज्ञान में नोबेल पुरस्कार प्राप्त हुआ तो छोटी बेटे ईव को १९६५ में शांति के लिए नोबेल पुरस्कार मिला ।

ब्रिटिश संसद में महिलाओं को भाग लेने का अधिकार नहीं था । १९११ में महिलाओं के अधिकार के लिये लडने वाली वीर नारी नेन्सी एस्टर, ब्रिटिश संसद की पहली महिला सांसद बनी । विश्व के राजनीतिक पटल पर आज अनेक देशों के सर्वोच्च पद पर महिलाओं का वर्चस्व है । श्रीलंका की प्रधानमंत्री श्रीमावो भंडार नायके विश्व की प्रथम महिला राष्ट्रपति निर्वाचित हुई । विश्वराजनीति के पटल पर पहली महिला राष्ट्रपति का गौरव फिलीपीन्स की मारिया कोराजोन एक्वीनो को जाता है । रजीया सुल्तान हो या बेनीजीर भुट्टो या बेगम खालिदा जिया जैसी कई साहसी मुस्लिम महिलाओं ने भी राजनीति में अपनी एक अलग पहचान बनाई है । भारत जैसे शक्तिशाली देश की कमान इंदिरा गांधी, प्रतिभा सिंह पाटिल द्वारा संचालित की जा चुकी है । लोकसभा अध्यक्षा मीरा कुमार एवं अनेक राज्यों की महिला मुख्यमंत्री आज भी अपने कार्य को सफलता पूर्वक अंजाम दे रही हैं । अभी हाल ही में एशिया की चौथी सबसे बडी अर्थव्यवस्था की नेता पार्क ग्यून हेई ने दक्षिण कोरिया की पहली महिला राष्ट्रपति के रूप में शपथ लेकर नारी वर्ग के गौरव को और आगे बढ़ाया है ।

साहित्य जगत में भी महिलाओं का अभूतपूर्व योगदान रहा है । हिंदी साहित्य में एसी गंभीर लेखिकाओं की कमी नहीं है जिन्होंने अपनी संवेदनाओं को अभिव्यक्त करके विस्तृत साहित्य का सृजन किया है । महादेवी वर्मा, सुभद्रा कुमारी चौहान, महाश्वेता देवी, आशापूर्णा देवी, मैत्रिय पुष्पा जैसी अनेक महिलाओं ने असमान्य परिस्थितियों में भी साहित्य जगत को उत्कृष्ट रचनाओं से सुशोभित किया है । १८ फरवरी १९३१ को अमेरिका में जन्मी टोनी मोरीसन का नाम विश्व साहित्य में काफी जाना-माना नाम है । नोबेल सम्मान से सम्मानित टोनी ने साहित्य के जरिये अफ्रीकी अमेरिकी अश्वेत औरतों को खास पहचान दिलाने का काम किया है ।

भगिनी निवेदिता, मदर टेरेसा या रमाबाई करुणा और वात्सल्य की भावना से ओतप्रोत महिलाओं ने सामाजिक क्षेत्र की भूमिका को बहुत ही आत्मिय तरीके से निभाया है । उनकी राह पर चलकर आज भी अनेक महिलाएं समाज सुधार के लिए तत्पर हैं । एनी बेसन्ट ने कहा है कि - "स्त्रियाँ ही हैं, जो लोगों की अच्छी सेवा कर सकती हैं, दूसरों की भरपूर मदद कर सकती हैं । जिदगी को अच्छी तह प्यार कर सकती हैं और मृत्यु को गरिमा प्रदान कर सकती हैं ।"

आज नारी ट्रेन और हवाई जहाज को भी सफलता पूर्वक चला रही है, बल्की अंतरिक्ष में भी नये कीर्तिमान बना रही है । भारतीय मूल की सुनीता विलियम्स और कल्पना चावला अंतरिक्ष पटल की खास पहचान हैं । प्रथम महिला रेलगाडी

ड्राइवर सुरेखा यादव, जो कि भारत की ही नहीं वरन एशिया की भी पहीली महिला ड्राइवर हैं ।

आज नारी अपने साहस के बल पर पूरे आत्मविश्वास के साथ हर क्षेत्र में कामयाबी का परचम लहरा रही है । सिनेमा जगत को नये रंगो से भर रही हैं । लाईट, कैमरा, एक्शन बोलती महिलायें अपने कदमों के निशान छोड रही हैं और सामने ला रही हैं एक नया सिनेमा । निर्देशन का जिक्र होत तो साईं परांजपे का नाम जहन में आ जाता है, जिनके निर्देशन में बनी फिल्म जादू का शंख, स्पर्श, चश्मेंबदूर, कथा जैसी फिल्मों ने सिने जगत को एक नई पहचान दी । १९९६ में साईं परांजपे को पद्मभूषण से नवाजा गया । अपर्णा सेन, फराह खान, सरोज खान, नेहा पार्ती जैसी कइ महिलाएं सीने जगत में कुछ अलग हट के काम कर रही हैं ।

पंचायती राज में आरक्षण के कारण आज बडी संख्या में गाँव की महिलाएं चुनाव जीत कर जनप्रतिनिधी के रुप में नेतृत्व की कमान संभाल रही हैं । मूक दर्शक बने पंचायत की कारवाई देखना अब बीती बात हो गई है । महिला सरपंचो द्वारा किये गये पंचायतो के कार्यों की चर्चा दूर - दूर तक हो रही है । शमा खान, गीताबाई जैसी अनेक महिला सरपंचो ने नारी के गौरव को बढ़ाया है । सिरोही जीले की निचलागढ ग्राम पंचायत की सरपंच सरमी बाई के कार्यों की सराहना अमेरिका के राष्ट्रपति बराक ओबामा भी कर चुके हैं । भारत की रीढ कही जाने वाली अर्थव्यवस्था , खेती किसानी में भी रामरती जैसी महिलाएं महत्त्वपूर्ण योगदान दे रहीं हैं । महिलाओं की जागृति और आत्म विश्वास से निश्चित रुप से गाँवों की तस्वीर और तकदीर दोनो ही बदल जायेगी ।

नई सदी की नारी के पास कामयाबी के उच्चतम शिखर को छूने की अपार क्षमता है । उसके पास अनगिनत अवसर भी हैं । जिंदगी जीने का जज्बा उसमें पैदा हो चुका है । दृढ इच्छाशक्ति एवं शिक्षा ने नारी मन को उच्च आकांक्षाएँ, सपनों के सप्तरंग एवं अंतर्मन कौी परतों को खोलने की नई राह दी है । इंद्रा नूई, चन्द्रा कोचर, नैना लाल किदवई, इकरण मजुमदार, शॉ. स्वाति पिरामल, चित्रा रामकृष्णा जैसी अनेक महिलाएं आज वाणिज्य जगत में प्रतिष्ठित कंपनियो की सीईओ बनकर बहूत ही सफलता पूर्वक अपने कार्य को अंजाम दे रही हैं । नारी की साहसिक यात्रा अपने आकीश के साथ स्वतंत्रता की सांस ले रही है । आज महिलाएं फेसबुक जैसी सोशल नेटवर्किंग साईटस पर अपनी बातें शेयर कर रही हैं । देश दुनिया की खबर रखती आज की नारी घर और दफ्तर में बखुबी तालमेल स्थापित कर हीं हैं । समय के साथ खुद को अपडेट करती हुई अपनी बेटी को भी स्वालंबी बना रहीं हैं ।

“मानवता की मूर्तीवती, तू भव्य-भूषण भंडार ।
दया, क्षमा, ममता की आकार, विश्व प्रेम की है आधार ॥”

भारतीय स्वातंत्र्य काल-आज आणि उदया...

अभिव्यक्ती स्वातंत्र्य :-

काल आम्हाला आमचे विचार प्रगट करण्याचे स्वातंत्र्य नव्हते पण आज आम्हाला अभिव्यक्ती स्वातंत्र्य आहे. आणि म्हणूनच हे अथांग २०१५-१६ आपल्या समोर येऊ शकेन आणि मी माझे विचार त्यात मांडू शकत आहे. आज भारतातील कोणत्याही नागरिकाला आपले विचार लिहण्याचे व बोलण्याचे स्वातंत्र्य आहे. पण आज त्याने मांडलेल्या विचारांमुळे त्याला त्याचे परिणाम कदाचित जिव देऊनही फेडावे लागतात. मग त्यामध्ये गोविंद पानसरेंची हत्या असो की पत्रकारांवरील होणारे वारंवारचे हल्ले असो. आणि हे असच चालत राहिल तर उद्या सामाजिक प्रथाना, पिळवणुकीला, फसवणूकीला, अत्याचाराला वाचा फोडायला कोणीही धजणार नाही व अभिव्यक्ती स्वातंत्र्य धोक्यात जाईल.

न्याय व्यवस्था :-

काल पारतंत्र्यांत जगत असतांना आम्हाला आमच्यावर होणारा अन्यायासाठी न्याय मागण्याचे स्वातंत्र्य नव्हते. पण आज आम्हाला अन्यायाविरुद्ध लढण्याचे व न्याय मागण्याचे स्वातंत्र्य आहे. पण मागून न्याय मिळेल. याची शाश्वती नाही व तो मिळवण्यासाठी किती वर्षे लागतील याची निश्चीतता नाही. याउलट नेते, अभिनेते, व्यावसायिक व समाजातील उच्चभू वर्गाला कायद्याचा वचक उरला नाही. ज्यांनी गुन्हे केलेले असून सुद्धा त्यांना शिक्षा होत नाही अन् दुसरीकडे गरीबांना जामिन करण्यापुरते पैसे नसल्याने छोट्या-छोट्या गुन्ह्यासाठी सुद्धा कितेक दिवस तुरुंगात काढावे लागतात.

आज लोकशाहीत आम्हाला न्याय मागण्याचे स्वातंत्र्य असले तरी मागून न्याय मिळेलच याची खात्री नाही. दूसरीकडे उच्चभू वर्ग त्याच्याकडे असणारा पैसा आणि संपत्ती वा गैरवापर करून कायद्याच्या कचाट्यातून सहज सुटून जातात. हे असंच चालत राहिल तर सामान्य मानसाचा न्याय व्यवसायावर विश्वास राहिल का ? व राजकीय सत्ताधाराच्या हस्तक्षेपामुळे जन-सामान्यांसाना न्याय मिळवण्याचे स्वातंत्र्य राहणार नाही. यासाठी

कायद्यातील पळवाटा बंद करून कायद्यातील जाचक अटी दूर करून, न्याय व्यवस्थेत अधिक तत्परता आणने गरजेचे आहे.

स्त्री स्वातंत्र्य :-

काल मुलिनां शिक्षण घेण्याचे तसेच कर्तृत्व घडवण्याचे स्वातंत्र्य नव्हते. पण स्वतंत्र भारतात मुलींना शिक्षण घेण्याचे तसेच भविष्य घडवण्याचे स्वातंत्र्य देण्यात आले आणि म्हणूनच भारताच्या राष्ट्रपती पदावर सौ. प्रतिभा पाटील बसू शकल्या, म्हणून किरण बेदी आय.पी.एस. होऊ शकल्या, इंदिरा गांधा पंतप्रधान होऊ शकल्या, कल्पना चावला अंतराळवीर होऊ शकल्या. ऐकीकडे अस असतांनाही मुलींना आजही समाजामध्ये वावरण्याची भिती आहे. "कारण वासनेच्या नजरेने बघणारा बुरसटलेल्या विचारांचा, समाज वगळून उरलेला समाज आजही स्त्रीला समान दर्जा देऊच शकला नाही."

"आज संगणकाच्या युगातही माणुसकीचे मुरदे पडतात. अन् ..... अवस्तेपेक्षा भयंकर स्त्रिभूण हत्येचे गुन्हे येथे घडतात. क्षणाक्षणाला माणुसकीच्या नावाला काळीमा फसला जातो अन् स्त्रीभूण हत्येचा देह कुत्र्यांच्या ताटात येथे मांडला जातो."

आजच्या अशा परिस्थितीमध्ये गल्लोगल्ली विनयभंग, बलात्कार, अॅसीड हल्ले, अपहरने असे गुन्हे घडत असतात आणि समाजाची अशी दयनीय अवस्था पाहून मुलीच्या आई-वडीलांना तीच्या स्वातंत्र्यावर बंधने घालावी लागतात. आणि हे असंच चालत राहिल तर उद्या भारतीय स्त्रीच अस्तीत्व व स्वातंत्र्य दोन्ही धोक्यात आहे...

आपला देश भारत १५० वर्षे इंग्रजांच्या गुलामीत राहिला, त्याआधीही अनेक जूलमी राजवटींनी आपली अन्यायकारक सत्ता भारतावर गाजवली. या जूलमी राजवटीच्या काळात भारतीय लोकांना अनेक हाल, अपेष्टा, अन्याय सहन करावे लागले. या काळात भारतीयांना स्वता:साठी जगण्याचे, स्वता:चे भविष्य घडवण्याचे, ऐवढेच काय तर स्वता: काबाडकष्ट करून पिकवलेल्या अन्नधान्यांवर उपजीविका भागवण्याचे साधे स्वतंत्र्यही त्यांना नव्हते. गुलामा प्रमाणे हाल अपेष्टा सहन करत जगून भारतीय जनतेच्या नशिबी आले होते. भारतीयांची ही गुलामगिरी संपावी व भारत स्वतंत्र

व्हावा यासाठी १७७३ मध्ये आलेल्या सन्यासांच्या बंडापासून ते १९६१ मध्ये आलेल्या गोवा मुक्ती संग्रामा पर्यंत अनेक क्रांतीवीरांनी आपल्या प्राणांची या स्वातंत्र्य युद्धाच्या यज्ञात दिली. तब्बल १५० वर्ष स्वातंत्र्यवीर, क्रांतीवीर, देशप्रेमी या भारत मातेच्या स्वातंत्र्यासाठी त्यांच्या रक्ताचा अभिषेक इथल्या भूमिवर ते करित राहिले. त्याग, बलिदान, बुद्धी, शौर्य आणि अफाट देशप्रेम यांच्या बळावर ते इंग्रजांसी झुंझत राहिले, आणि अशा अनेक प्रकारच्या लढाया लढून, संघर्ष करून, बलिदाने देऊन १५ ऑगस्ट १९४७ रोजी भारत स्वातंत्र्य झाला. हा दिवस म्हणजे १५० वर्षांचा पारतंत्र्याचा अंधाकार छेडून उगवलेला सोनेरी दिवस होता. व भारत स्वतंत्र्य होताच भारतीय नागरिकांना घटनात्मकरित्या स्वातंत्र्य बहाल करण्यात आले. त्यात धर्म, भाषा, विचार, निवास, व्यवसाय, उपासना, शिक्षण, न्याय, संस्कृती अशा अनेक बाबींचे स्वातंत्र्य भारतीय नागरिकांना मिळाले.

काल आम्हाला स्वातंत्र्य नव्हते म्हणून आमची प्रगती होऊ शकली नाही. स्वातंत्र्यात सहा दशकं जगल्यानंतर भारताने जगात आपले अस्तीत्व प्रस्थापित करून दाखवले आहे. आज भारताने, जगात सर्वात मोठी लोकशाही असलेल्या देशाने जगाच्या नकाशात आपल एक वेगळ स्थान निर्माण केल आहे. ऐकिकडे माणूस पार चंद्रापर्यंत जाऊन पोहचला परंतु

दूसरीकडे मात्र मेळघाट सारख्या आदिवासी भागातील आदिवाश्यांकडे पाहिल तर प्रथम हा विचार करावा लागतो की नक्की हे माणसच आहेत ना ? इतकी विलक्षण विषमता आमच्या या स्वतंत्रोत्तर भारतामध्ये निर्माण झाली आहे.

राजकीय स्वातंत्र्य :-

काल आम्हाला आमच्या देशात राजकीय स्वातंत्र्य नव्हते पण आज कोणत्याही नागरिकाला मतदान करण्याचे व निवडणूक लढण्याचे स्वातंत्र्य आहे. पण आजही कालच्या सारखीच घरानेशाही येथे वाढतांना दिसत आहे. राजकारन्यांच्या वारसांनीच सत्ता हाती घ्यावी व राजकारण करावे ही स्थिती वाढत चालली आहे.

“कारण मोठे मोठे राजकीय नेते आपल्याकडे

असणारी सत्ता व पैसा याचा गैरवापर करत लोकांमध्ये धार्मिक तेड निर्माण करत निवडणूका लढत असतात.” आज राजकारणात अतिशय दूषित वातावरण पहायला मिळते.

लोकशाहीचा मुळ आधारस्तंभ असतांना या व्यवस्थेमधले नेते हे बेजबाबदार, भ्रष्ट वृत्तीचे, स्वार्थी आणि भ्रष्टाचारी पहालयला मिळतात. आपली सत्ता येताच जनतेच्या विकासापेक्षा स्वतःचा किती विकास करून घेता येईल याकडेच त्यांचे लक्ष असते.

“भ्रष्टाचाराची प्रकरणे जणू काही राजकिय नेत्याचा श्वास आहे. घोटाळेच करीत फिरने हाच त्यांच्या जिवनाचा प्रवास आहे.”

ऐकिकडे हजारो लोक रोज उपाशी झोपत असतांना दूसरीकडे यांच्या खात्यात हजारो कोटींची मालमत्ता असते. स्वतःची सत्ता संपादन करणे व वित्त संपादन करणे यात जनतेचे स्वातंत्र्य हे लोक नष्ट करता. हे असच चालत राहिल तर भारतीय लोकांच्या राजकीय स्वातंत्र्यावर गदा येऊन उद्या लोकांच्या लोकशाहीवर विश्वास राहणार नाही.

ही परिस्थिती बदलण्यासाठी भ्रष्टाचार विरोधी कायद्यांना गती देऊन, एखाद्या व्यक्तीला मंत्री पदाची जबाबदारी सोपवतांना त्याची शैक्षणिक पात्रता त्याची बौद्धिक पातळी त्याला त्या खात्याचे ज्ञान आहे का ? तो व्यक्ती पदभार स्विकारण्यासाठी लायक आहे का ? हे बघणे गरजेचे आहे.

शिक्षण व्यवस्था :-

काल आम्हाला शिक्षण घेण्याचे स्वातंत्र्य नव्हते पण आज भारतात प्रत्येक नागरिकास शिक्षण घेण्याचे स्वातंत्र्य आहे, कारण शिक्षणाला स्वातंत्र्याच्या मुलभूत हक्कामध्ये समाविष्ट करण्यात आले आहे. आज प्राथमिक शिक्षण मोफत व सक्तीचे आहे. तरीही एक मोठा वर्ग विशेषता ग्रामिण भागातील मुले शिक्षणा पासून वंचित राहतांना दिसतात. त्यांना शिक्षण घेण्याचे स्वातंत्र्य राहिले नाही. कारण ज्यांना पोटीची खळगी भरण्यासाठी काबाडकष्ट करावे लागतात ते करूनही निसर्ग साथ देईलच याची खात्री नाही ते कोतून आणणार मुलांच्या शिक्षणासाठी पैसे ? कधी

दुष्काळजी तर कधी महापूराने होरपळलेले शेतकरी कोठून करणार तो कॉलेजचा न परवडणारा खर्च ? आणि त्यामुळेच गुणवत्ता असून सुद्धा ते शिकू शकत नाही. कारण आज शिक्षण व्यवस्था ही व्यवस्था राहिली नसून तो एक व्यवसाय झाला आहे. शिक्षणाविना होणारी दशा सांगतांना महात्मा फुले म्हणतात...

विद्य विना मति गेली । मति विना निती गेली । निती विना गति गेली । गति विना वित्त गेले ।

वित्ताविना-----खचले । इतके सगळे अनर्थ एका अविद्यने केले''

सर्वांना शिक्षण घेता यावे यासाठी शिक्षणाचे बाजारिकरण थांबत शिक्षण, शिक्षण संस्था व समाज यांचा योग्य मेळ घालून सर्वांना शिकून सुशिक्षित व सुसंस्कृत होता येईल अशी शिक्षण व्यवस्था निर्माण झाली तेव्हा सर्वांना शिक्षण घेण्याचे स्वातंत्र्य राहिल.

सागर नानासाहेब वाकडे

(बी.एस्सी. ऑटो टेक तृतीय वर्ष)

सुविचार

आशा व अपेक्षा कधीही तुम्हाला सोडून जात नाहीत.
तुम्हीच त्यांना सोडता

शोधा म्हणजे सापडेल

कुठे जातो सुर्य रात्री
चंद्र दिवसा दिसत नाही
रम्य सुंदर संध्याकाळी
कळी का हसत नाही ?

आधी चमकते वीज
नंतर होतो गडगडाट
हिवाळ्यातल्या सकाळी
का पसरते धुके दाट ?

असले जरी जहाज जड
पाण्यामध्ये बुडत नाही
मोठे पंख असुन शहामृग
आकाशी का उडत नाही ?

चंद्राला अन् सुर्याला
गिळतात का राहूकेतू
कळत नाही येतात कुठून
शेपटीवाले धुमकेतू ?

मदार पाठीवर उंटाच्या
जिराफाची उंच मान
कठीन कवच कासवाचे
सापांना का नसतात कान ?

लाजाळूला जागता धक्का
मिटून जातात पाने का ?
वसंतातच ऐकू येते
कोकीळ कविचे गाणे का ?

अशा अनेक घटना तुमच्या
सभोवताली घडत असतात
म्हणुन अनेक प्रश्न सतत
तुम्हाला पडत असतात.

वाचा पहा जाणून घ्या
ज्ञानाचा मग प्रकाश पडेल
उत्तर प्रत्येक प्रश्नांच
शोधा म्हणजे सापडेल.

-प्रा. शिरीष अ. चव्हाण

मैत्रिण

एक तरी मैत्रिण अशी हवी
जरी न बघता पुढे गेले तरी
मागुन आवाज देणारी
आपल्यासाठी हसणारी...

वेळ आलीच तर अश्रुही पुसणारी
स्वतःच्या घासातला घास,
आठवणीने काढून ठेवणारी,

वेळप्रसंगी आपल्या वेड्या मैत्रिणीची
समजूत काढणारी,
वाकडं पाऊल पडताना मात्र
मुस्कटात मारणारी,

यशाच्या शिखरावर,
आपली पाठ थोपटणारी,
सगळ्यांच्या घोळक्यात,
आपणास सैरभैर शोधणारी,

आपल्या आठवणीनं,
आपण नसतांना व्याकुळ होणारी,
खरंच । अशी एक तरी मैत्रिण जिवाभावाची,
मैत्रिण हवी जी आपणास मैत्रिण म्हणवणारी.

संध्या एस. सिरसाठ

(बी.सी.ए. प्रथम वर्ष)

राजे

बाळ असा विर पराक्रमी
घेतली शपथ तेरा वर्षाला
अन् जन्माला आला विर महान
नाव त्याचे शिवाजी छान ॥ १ ॥

घेऊन आशिर्वाद तुळजाईचा
घेतला जिव माणूसकीच्या दुष्मणांचा
चहु बाजुने पसरविला सुगंध पराक्रमाचा
म्हणूनच म्हणतात विर पुत्र शाहजीचा ॥ २ ॥

शाहीस्तेखान, औरंगजेब त्याच्या चरणी
अन् मुघलास पाठवी यम सदणी
भगवे त्याचे स्वतः तळपते तलवारी
अन् पाठवले दुष्मणांना माघारी ॥ ३ ॥

होता जिवा होता तानाजी महान
देऊन साथ शिवाची झालेत गतप्राण
अन् अशा या जिजाऊच्या वाघाला
आज महाराष्ट्र करितो कोटी कोटी प्रणाम ॥ ४ ॥

सागर नानासाहेब वाकडे

(बी.एस्सी. ऑटो टेक तृतीय वर्ष)

सुविचार

चंद्र आणि चंदनापेक्षाही
सज्जनाचा सहवास अधिक
शीतल असतो.

हे असेच चालायचे...

मराठी आहे आमची राज्यभाषा
दिवसभर मराठी मराठी म्हणायचे
अन् मुलांना इंग्रजी शाळेतच घालायचे
मराठी म्हणायच अन् हॉलीवूड बघायच
हे असच चालायच... ॥ १ ॥

लाभले आम्हास भाग्य बोलता मराठी
भट्ट म्हणाले होते एके काळी
मुंबईत मराठी बोलायचं
अन् दिल्लीत मात्र मुंबईलाच बॉम्बे म्हणायच
हे असच चालायच... ॥ २ ॥

बेळगाव काठावर निशाणीसाठी
मुंबईत झगडायच मराठीसाठी
दिल्लीत मात्र खुर्चीला चिटकून बसायच
हे असच चालायच... ॥ ३ ॥

इकडे मुंबई तिकडे बॉम्बे हे कधीपर्यंत चालायच
गुजरातच्या बरोबरीत कधीपर्यंत यायच
बोलनं अन् करनं एकच ठेवायच तरच
जय महाराष्ट्र म्हणायच... ॥ ४ ॥

सागर नानासाहेब वाकडे
(बी.एस्सी. ऑटो टेक तृतीय वर्ष)

सुविचार

शिक्षण हे सर्वात ताकदवान
शस्त्र आहे. त्याच्या बळावर
आपण जग बदलू शकतो.

गुलामगिरी सोशियल मिडीयाची

आउट डेटेड झालंय आयुष्य
स्वप्नही डाउनलोड होत नाही,
संवेदनांना व्हायरस लागलाय
दुःख सेन्ड करता येत नाही ॥ १ ॥

जून पावसाळे ऊडून गेलेत
डिलेट झालेल्या फाईल सारखे,
अन् घरे आता शांत झालीय
रेंज नसलेल्या मोबाईल सारख
हॅंग झालाय PC सारख ॥ २ ॥

मातीची स्थिती वाईट जाती-माती
जोडणारी कुठेच नाही वेबसाईट
२१ व्या शतकातील पिढी भलतीच क्युट,
कॉन्टॅक्ट लिस्ट वाढत गेली अन्
संवाद झालेय म्युट ॥ ३ ॥

कॉम्प्युटरच्या चिप सारखा
माणूस मनातून खुजा झाला
अन् मदर नावाचा बोर्ड त्याच्या
आयुष्यातून वजा झाला ॥ ४ ॥

फ्लॉपी डिस्क, ड्राईव्ह मध्ये आता
संस्कारांना जागा नाही, अन्
फाटली मन साधनारा इंटरनेटवर धागा नाही.
विज्ञानाच्या गुलामगिरीत केवढी मोठी चुक
रक्ताच्या नात्यांनाही लागते What's up आणि
Facebook

सागर नानासाहेब वाकडे
(बी.एस्सी. ऑटो टेक तृतीय वर्ष)

हिम्मत करने वाले कि हार नहीं होती..

हिम्मत करने वालो कि हार नहीं होती
लहरो से डरकर नौया पार नहीं होती ।

नन्हीं चिंटी जब दाना ले कर चलती है
चढ़ती दिवारो पर सौ बार फिसलती है
मन का विश्वास रंगो मे साहस भरता है
चढ़कर गिरना, गिरकर चढ़ना न अखरता है
आखिर उसकी मेहनत बेकार नहीं होती
कोशीश करने वालो कि हार नहीं होती ।

डुबकियां सिंधु में गोताखोर लगाता है
जा जा कर खाली हाथ लोट आता है
मिलते न सहज ही मोती पानी में
बढता दूगना उत्साह इसी हैरानी में
मुड्डी उसकी खाली हर बार नहीं होती
हिम्मत करने वालो की हार नहीं होती ।

असफलता एक चुनौती है स्विकार करो
क्या कमी रह गई, देखो और सुधार करो
जब तक न सफल हो निंद, चैन से त्यागो तुम
संघर्ष करो मैदान छोड़ मत भागो तुम
कुछ किये बिना ही जय जयकार नहीं होती
हिम्मत करने वालो कि हार नहीं होती ।

कवि : हरीवंश राय बच्चन
संकलन : सागर नानासाहेब वाकडे
(बी.एस्सी. ऑटो टेक तृतीय वर्ष)

जीवन

जीवन ही आहे
एक रम्य पहाट,
सकंटानी गजबलेली
एक वादळवाट,
सोनेरी क्षणांची एक आठवण,
सुख-दुःखांच ते एक
गोड कालवण
प्रेमाच्या पाझरांची वाहती
एक सरिता
नात्याच्या अतुट शब्दांनी
गुंफलेली एक कविता,
जाणिवेच्या पलीकडचं
एक जगा वेगळ गाव,
यालाच आहे जीवन असं नाव...

जीवन रहस्य

जीवन एक जाळे	-	ते उकला
जीवन एक डाव	-	तो खेळत रहा
जीवन एक कार्य	-	ते करीत रहा
जीवन एक परीक्षा	-	ती उत्तीर्ण व्हा
जीवन एक ज्योती	-	ती तेवत ठेवा
जीवन एक बाग	-	ती फुलवीत रहा
जीवन एक यात्रा	-	ती सफल करा
जीवन एक गाथा	-	तिचे मनन करा
जीवन एक स्वप्न	-	ते साकार करा

आरती सोपान बनकर
(बी.सी.ए. प्रथम वर्ष)

सुविचार

आशा व अपेक्षा कधीही तुम्हाला सोडून जात नाहीत.
तुम्हीच त्यांना सोडता

जागतिक विद्यार्थी दिवस

केवळ भारतीयच नव्हे तर संपूर्ण जगातील अबालवृद्धांचे प्रिय, लाडके, व आदर्श असे आपले माजी राष्ट्रपती डॉ. ए.पी.जे. अब्दुल कलाम. ज्यांना भारताच्या सुरक्षा व अंतराळ उपक्रमांसाठी लागणाऱ्या "क्षेपणास्त्रांचे जनक - फादर ऑफ मिसाईल मॅन" म्हणून ओळखले जातात. अशी सर्वांनाच हवशी वाटणारी, देश व देशवासीयांसाठी दूरदृष्टीने संपन्न/सामर्थ्यशाली भारताचे स्वप्न साकारण्यासाठी सर्वस्वी वाहून घेऊन अविरत झटणारी, नेहमी विद्यार्थांमध्ये रमणारी सदैव ज्ञानदान करित राहणारी आदर्श मुर्ति दि. २७ जुलै २०१५, सोमवार रोजी वयाच्या ८३ व्या वर्षी "Liveable Planet" ह्या विषयावर, शिलांग मधील राजीव गांधी इंडियन इंस्टिट्यूट ऑफ मॅनेजमेंट येथे व्याख्यान देत असतांना अचानक कोसळले व ज्ञानोपासकांना पोरके करून व अखिल भारताला दुःखाच्या खाईत लोटून अनंताच्या प्रवासाला निघून गेले. त्यांच्या जग सोडून जाण्याने भारताचेच नव्हे तर संपूर्ण जगाचे एक वैज्ञानिक संशोधनाचे पर्व खंडीत झाले, देशाची ही हानी कधीच भरून निघणार नाही.

डॉ. कलाम यांनी २००२ ते २००७ मध्ये राष्ट्रपती पद भूषविले, ते केवळ एक ख्यातनाम शास्त्रज्ञच नव्हे तर उच्च कोटीचे विचारवंत, अध्यात्मनिष्ठ, समर्पित शिक्षक आणि ज्ञान व्यासंगी होते व अनेक नामवंत पुरस्कारांनी तसेच सन्मानांनी विभूषित होते.

संयुक्त राष्ट्रसंघाने २०१० साली अशा ह्या अतुलनीय शास्त्रज्ञाच्या प्रति सन्मान व आदर म्हणून त्यांच्या ७९ व्या जन्मदिवसा निमित्त जाहीर केले की, १५ ऑक्टोबर, डॉ. ए.पी.जे. अब्दुल कलाम यांचा जन्मदिन "जागतिक विद्यार्थी

दिवस" म्हणून संपूर्ण जगात साजरा केला जावा, कारण की आयुष्यभर डॉ. कलाम नेहमी इच्छा व्यक्त करित असत की त्याची ओळख ही जनमाणसात "एक शिक्षक" अशीच रहावी.

इस्त्रो व डी.आर.डी.ओ. मधील त्यांच्या योगदानांबद्दल त्यांना भारत सरकार कडून १९८१ साली पद्मभूषण, १९९० साली पद्मविभूषण ह्याने सन्मानित

करण्यात आले.

देशासाठी संरक्षण तंत्रज्ञानाच्या आधुनिकी करणातील उच्च योगदानांबद्दल त्यांना "भारतरत्न" या सर्वोच्च नागरी पुरस्काराने १९९७ साली गौरविण्यात आले होते.

२००५ साली त्यांच्या युरोपीय देशांच्या भेटीच्या संस्मरणार्थ स्वित्झर्लंडने २६ मे हा दिवस "सायन्स दिवस" म्हणून साजरा करण्याचे घोषित केले होत.

अविवाहित राहिलेले हे भूतपूर्व राष्ट्रपती उत्तम विणा वादक होते. त्यांना दाक्षिणात्य भारतीय पारंपारिक संगितशास्त्रात विशेष रस होता व त्याचे त्यांना सखोल ज्ञान होते. आयुष्यभर ते पूर्णपणे शाकाहारी होते.

"विंग्ज ऑफ फायर इंडिया २०२० अ व्हीजन फॉर द न्यू मिलेनियम", ताय लर्नी व इग्रायटेड माइंड्स ही डॉ. कलाम यांनी लिहिलेली प्रसिध्द पुस्तके आहेत.

राष्ट्रपती पदावरून निवृत्त झाल्यानंतर सुध्दा ते सतत भारतभर प्रवास करित व्याख्याने देत आणि तरुणांना भेटून त्यांच्या प्रश्नाची उत्तरे देत असत. हा वसा त्यांनी अखेरच्या श्वासापर्यंत अखंड तेवत ठेवला.

डॉ. कलाम नेहमी सांगत की, गरीबी अडथळा नसुन आव्हान आहे. आपल्या बुद्धी व कर्तृत्वाच्या जोरावर त्यावर मात करण्याची जिद्द कायम बाळगली पाहिजे तरच देश संपन्न व समृद्ध होईल. वैयक्तिक जीवनात त्याचा अवलंब करून त्यांनी देशातील तरुणांसमोर एक आदर्श अभा केला आहे.

-प्रा. शिरीष अ. चव्हाण

अथागि २०१५-२०१६

सोने खरेदी करताना काही गोष्टींची आपण माहिती करून घेतली पाहिजे.

खालील गोष्टी पाळल्यास फसवले जाण्याचा धोका टळेल.

दागिने २४ कॅरेट गोल्डपासून तयार होत नाही :

सोन्याची शुध्दता कॅरेट मध्ये मांडली जाते. सर्वात शुध्द सोने २४ कॅरेटचे असते हे अत्यंत मऊ, मुलायम असते. त्यापासून दागिने तयार करणे शक्य नाही. दागिने तयार करण्यासाठी २२ कॅरेट सोन्याचा वापर केला जातो. यात ९९.६६ टक्के सोने असते.

हॉलमार्क नंबरवर शुध्दता :

सोन्याच्या दागिन्यांवर असलेला हॉलमार्क शुध्दतेची गॅरंटी असते. यात एक क्रमांक असतो. यात पाच अंक आणि दोन अल्फाबेट असतात. यातून ग्राहकाला समजते, की तो विकत घेत असलेले सोने किती शुध्द आहे व त्यात सोन्याचे प्रमाणे किती आहे.

२४ कॅरेट	-	९९.९
२३ कॅरेट	-	९५.८
२२ कॅरेट	-	९९.६
२१ कॅरेट	-	८७.५
१८ कॅरेट	-	७५.०

अशी ठरवली जाते सोन्याची किंमत:

१) कॅरेट गोल्डचा अर्थ असतो $१/२४$ टक्के सोने. दागिने २२ कॅरेटचे असतात. २२ ला २४ ने भागून १०० ने गुणाकार करा. $(२२/२४) \times १०० = ९१.६६$ म्हणजेच तुमच्या दागिन्यांसाठी वापरण्यात आलेल्या सोन्याची शुध्दता ९१.६६ टक्के आहे. २४ कॅरेट सोन्याचा दर टी.व्ही. किंवा प्रसार माध्यमांमध्ये २५ हजार रुपये असेल आणि तुम्ही बाजारपेठेत सोने विकत घेण्यासाठी गेलात तर $(२५०००/२४) \times २२ = २२९१६$ रुपये दर लागेल. कारण दागिने २२ कॅरेट सोन्यापासून तयारी होतात. यात मजुरीही जोडली जाते. अशा वेळी किंमत आणखी वाढते.

२) १८ कॅरेट सोन्याची किंमत $(२५०००/२४) \times १८ = १८७५०$ रुपये प्रति तोळा येते. ऑफरमध्ये शक्यतोवर १८ कॅरेट सोन्याचे दागिने विकले जातात.

अशी केली जाते सोन्यात भेसळ :

१) निकेल आणि प्लॅटिनम यांचा वापर तुम्ही व्हाईट गोल्ड दागिने खरेदी करीत असाल तर प्लॅटिनम मिक्स ऐवजी प्लॅटिनम मिक्स दागिने विकत घ्या.

२) केडीएम आणि तांब्याची भेसळ :-

केडीएम मार्क सोने शुध्द असल्याचे सांगून विकले जाते. केडीएम मार्क म्हणजे आपण जे दागिने विकत घेत आहोत त्यात केडीएम मिक्स आहे. सोन्यात तांब्याचीही भेसळ केली जाते त्यामुळे दागिने किंवा सोन्याची कोणतीही वस्तू घेण्यापूर्वी नंबर किंवा मार्क जरूर तपासून घ्या.

असे ओळखावे खरे हॉलमार्क :

हॉलमार्क शुध्दतेची गॅरंटी आहे. हॉलमार्कचे निर्धारण भारताची एकमेव एजेंसी ब्युरो ऑफ इंडियन स्टॅंडर्ड (बीआईएस) करते. कोणत्याही प्रकारच्या दागिन्याची विक्री करण्यापूर्वी ही संस्था त्यांची तपासणी करते. त्यानुसार त्यावर हॉलमार्क दिला जातो. पण काही ज्वेलर्स दागिन्याची तपासणी करण्यापूर्वीच हॉलमार्क लावतात. अशा वेळी हॉलमार्क साईन खरे आहे का, हे बघणे अतिशय आवश्यक आहे. खऱ्या हॉलमार्कवर भारतीय मानक ब्युरोचे त्रिकोणी साईन असते. त्यात हॉलमार्कवर भारतीय मानक ब्युरोचे त्रिकोणी साईन असते. त्यात हॉलमार्किंग सेंटरसह सोन्याची शुध्दताही लिहिली असते. त्यात ज्वेलरी तयार केल्याचे वर्ष आणि उत्पादकतेचा लोगो असतो. कोणत्याही दुकानातून सोने विकत घेताना पक्के बिल तयार करून घ्या.

-प्रा. शिरीष अ. चव्हाण

यश आणि अपयश

यश आणि अपयश
होते दोन भाऊ
जीवनात म्हणे माणसाच्या
अदलून बदलून जाऊ

अपयशानेच अगोदर
लावला आपला नंबर
पछाडण्यासाठी माणसाला
चांगलीच कसली कंबर

अपयशांनी घाबरून ज्यांनी
सोडली आपली वाट
अपयशाने कधीच नाही
सोडली त्यांची पाठ

पण सर्वानाच पछाडणे
त्याला काही जमले नाही
चिकाटी असलेले कुणीही
त्याच्या पुढे नमले नाही

ठाऊक होते त्यांना समुद्रात
खोल असतात मोती प्रवाळ
अंधान्या रात्री मागुन नेहमी
उगवते सोनेरी सकाळ

यश अपयशाचे काय
ते तर येतच राहणार
सारखेच खाईल जो
त्याला मिळत राहणार

-प्रा. शिरिष अ. चव्हाण

मुलगी

जेव्हा जेव्हा जन्म घेते ----- मुलगी
सुख समृद्धि सोबत आणते

आईची सावली तर, वडीलांचे रूप आहे ----- मुलगी
ईश्वराची अनमोल भेट आहे

सूर्याची पहिली किरण आहे ----- मुलगी
चंद्राची शितल सावली आहे

अंगणातील बहार आहे ----- मुलगी
त्याग आणि समपर्णाचे दुसरे नाव आहे

नविन नविन नाते बनवत असते ----- मुलगी
जेव्हा सासरी जाते तेव्हा खुप रडवते

ज्या घरी जाईल त्या घरी प्रकाश आणते ----- मुलगी
पुन्हा पुन्हा आठवते

-प्रा. शिरिष अ. चव्हाण

मैत्रीची वेल

एखादी मैत्रीची वेल
असावी माझ्या अंगणी
फुलावे माझे अंतकरण
त्या वेलीकडे पाहणी

मैत्रीच्या वेलीला पाण्याची
गरज नसावी
फक्त त्या वेलीला मैत्रीची
जान असावी

उगीचच नाही फलत मैत्रीची ही वेल
त्यास अंतरण आपल जोडाव लागत
मग वस्त्ररुषा प्रेमाणे त्या वेलीला ही,
लाखो वर्ष जगावे लागत

फुलावी मैत्रीची ही वेल
माझ्या अंगणी मला पाहणी
न्यावे मला त्यांच्या सोबत
कोठेतरी वाहणी

वाहून मी त्या वेली सोबत जाईन
फुललेले हे सारे विश्व पाहिण.

सिमा दिलीप दुर्शिग
(बी.सी.ए. तृतीय वर्ष)

आई

आपल्या आयुष्यात आई
सर्वात स्पेशल का आहे?
जेव्हा मी पावसात भिजून
घरी आले तेंव्हा भाऊ
म्हणाला, अगं तुला छत्री
घेऊन जाता येत नव्हती का?
बहिनीने सुचना केली,
पाऊस थांबेपर्यंत तु तिथेच
का थांबली नाहीस?
वडिल चिडले, आता
सर्दी-ताप आल्यावर हिला
आपली चूक कळेल पण
आई तेंव्हा घाईत माझं
डोकं टावेलने पुसत म्हणाली,
मुख पाऊस.....
माझं लेकरु घरी येईपर्यंत
त्याला थांबायला काय
झालं होत...

दॅटस् आई..!

आश्विनी पोपटराव घुटे
(बी.सी.ए. प्रथम वर्ष)

मैत्री

गुलाब उमलते ते नाजुक कट्यावर
गवत डुलते ते वाऱ्याच्या झोतावर,
पक्षी उडतो तो पंखाच्या बळावर,
माणूस जगतो तो आशेच्या किरणावर
आणि मैत्री टिकते ती फक्त विश्वासावर...

वैशाली घोडके
(बी.सी.ए. तृतीय वर्ष)

सुखाचे क्षण

जीवनात सुख-दुःख तर नेहमी राहातात पण सुखाचे क्षण हे पटकन संपतात, तर दुःखाचे क्षण हे जन्मतःच आपल्याला छळत राहतात. कशी गंमत असते बघा, आपल्याला सतत असेच वाटते की, सुखाचे क्षण हे संपूच नयेत. त्यासाठी आपली नेहमीच धडपड चालू असते. ते क्षण आपण मुठीत अगदी धरून ठेवले आहेत. असे आपणास वाटते; पण ते वाळूप्रमाणे मुठीतून कधी निसटून गेले हे आपणास कळतच नाही. बरं ते वेचावेत म्हटलं तर गारा होऊन कधी वितळून गेलेत तेही कळत नाही, त्यासाठी असेल त्यात समाधान माणून जीवनात प्रत्येक क्षणाचा निर्भळ आनंद घ्यावा, जे होते ते चांगल्यासाठीच होते हे 'सुज्ञांना सांगणे न लगे'.

आयुष्य हे चहाच्या कपासारखं असतं....

चहाचा कप होऊन तुम्ही खिडकीत बसलेले असतात अवती-भोवती पाहाता हळूच चहाचा घोट घेताना तुमच्या लक्षात येते...अरेच्या साखरच घालायला विसरलो की काय... पुन्हा जाऊन साखर घालायला कंटाळा आलेले तुम्ही कसाबसा तो कडू चहा संपवता आणि नजरेस पडते ती, कपाच्या तळाशी बसलेली न विरघळलेली साखर...

आयुष्य असंच असतं....

सुखाचे क्षण तुमच्या अवती-भोवतीच असतात...

त्यांच्याकडे जरा डोळसपणे बघायला शिकले पाहिजे...

भरलेला खिसा माणसाला "जग" दाखवतो...

आणि रिकामा खिसा याच जगातली "माणसं" दाखवतो...

ज्याला शंभर किलो धान्याचं पोतं उचलता येत, त्याला ते विकत घेता येत नाही आणि ज्याला विकत घेता येतं, त्याला ते उचलता येत नाही.

"विचित्र आहे पण सत्य आहे"
आपल्याला जे जे पाहिजे ते ते सर्व मिळाले असते तर...!

जगायला गंमत आणि देवाला किंमत राहिली नसती...!

चांगले मित्र आणि औषधे ही आपल्या आयुष्यातील वेदना दुर करण्याचे काम करतात फरक इतकाच की, औषधांना एक्सपायरी डेट असते, पण मित्रांना नाही...

आश्विनी पोपटराव घुटे

(बी.सी.ए. प्रथम वर्ष)

GOOD HABITS

Always cross at the Green sign

नशीब

जी माणसं हवीशी वाटतात,
ती कधीही भेटत नाहीत
जी माणसं नकोशी वाटतात
त्यांचा सहवास संपत नाही,
ज्यांच्याकडे जावेसे वाटते,
त्यांच्याकडे जायला जमत नाही.
ज्यांच्याकडे जाऊ नये असे वाटते,
त्यांच्याकडे जावेच लागते.
जेंव्हा जीवन नकोशे वाटते,
तेंव्हा काळ संपत नाही.
जेंव्हा जीवनाचा खरा अर्थ कळतो,
तेंव्हा काळ संपलेला असतो.
नशीब हे असंच असतं,
त्यांच्याशी जपून वागावं लागतं.
तिथे कोणाचेच चालत नाही,
जिकडे नेईल तिकडे जावेच लागते.

आश्विनी पोपटराव घुटे

(बी.सी.ए. प्रथम वर्ष)

जीवन संदेश

संकटांना कधी कंटाळायच नसतं,
त्याला समोर जायचं असतं ।
कुणी नावे ठेवली तरी थांबायच नसतं,
आपलं काम चांगलच करायचं असतं ।
अपमानां कधी खचायचं नसतं,
जिद्दीने बळ वाढवायचं असतं ।
निराश मुळीच व्हायचं नसतं,
चैतन्य सदा फुलवायचं असतं ।
पाय ओढले म्हणून परतायचं नसतं ,
पुढे आणि पुढे जायचं असतं ।
लोकनिदेली कधी घाबरायचं नसतं,
आपल सामर्थ्य दाखवायचं असतं ।
जीवनात खुप करण्याजोग असतं,
पण आपल तिकडे लक्षच नसतं ।
रागाने कुणाला बोलायच नसतं,
प्रेमाने मन जिंकायचं असतं ।
प्रेमात लहान थोर पहायच नसतं,
एकमेकांना आधार देवून,
मार्गदर्शन करायचं असतं ।

आश्विनी पोपटराव घुटे

(बी.सी.ए. प्रथम वर्ष)

आई

- १) मी खोडया करते म्हणुन
शिक्षा मला करतेस
शाळेतुन घरी येताच
खाऊ तोंडात घालतेस

अभ्यास केला नाही म्हणजे
तक्रार बाबाला करतेस
मार आम्हाला मिळतो
पण तु का गं रडतेस ?

रात्री मी झोपल्यावर
पांघरु नीट घालतेस
दिवसभर उनाडत असते म्हणुन
पाय माझे चेपतेस

मला तुझा राग येतो
पण लगेच तो पळुन जातो
सगळ्यांची पापे पुसुन टाकते
तुझा मात्र तस्साच ठेवते

- २) स्वप्न जिथे साकार होते, जीवन तिथेच
आकार घेते, जेव्हा स्वप्नातील कल्पना
आणि कल्पनेतील स्वप्न सत्यात उतरते,
तेव्हाच जिवन खऱ्या अर्थाने परिपूर्ण होते.
- ३) मानवाचा दानव होणे ही त्याची हार,
मानवाचा महामानव होणे त्याचा चमत्कार
आणि मानवाचा माणुस होणे हे त्याचे यश आहे.

रेणुका देवराय

(बी.सी.ए. प्रथम वर्ष)

जीवन संदेश

- १) चांगल्या लोकाची इज्जत
कधी कमी होत नाही
सोन्याचे शंभर तुकडे
करा किंमत कमी होत नाही
चुकणं ही प्रकृती आहे
मान्य करण ही संस्कृती
आणि सुधारणा करणं ही प्रगती आहे.
- २) वाऱ्याबरोबर फडफडणाऱ्या ज्या
ज्योतीला हाताने आडोसा देताना
मनाला क्षणभरसुद्धा हा विचार
शिवला नव्हता की जिचं अस्तित्व
टिकवण्यासाठी आपण एवढं झटतोय
त्या आडोसा देणाऱ्या हातानांच ती
सणसणीत चटका देईल.
- ३) विजयासाठी माझी इच्छा कधीच नव्हती
म्हणुन तिला भीती नाही पराजयाची
जगण्यासाठी कधीच अडुन बसली नव्हती ती
म्हणुन तिला भीती नाही मरावयाची
- ४) आपला दिवस आंनदी जावो... कधी कधी
काही पावले अशी पडतात... कि सावल्या
सोबतच्या परक्या होऊ लागतात...
काही गैरसमज इतके मनाला बोचतात...
की आपल्या नकळत सुंदर नाते
ऱ्हदयासोबत तोडुन जातात... आयुष्याचे
"Calculation" खुप वेळा केले पण सुख
दुःखाचे 'accounts' कधी जमलेच नाही
जेव्हा 'total' झाली तेव्हा समजले...कि
आठवण सोडुन काहीच balance उरत नाही.
- ५) तुटलेली फुले सुगंध देऊन जातात, गेलेले
क्षण आठवण देऊन जातात, प्रत्येकाचे अंदाज
वेगळ आहेत, म्हणुन कांही माणसे क्षणभर तर
काही आयुष्यभर लक्षात राहातात.

रेणुका देवराय

(बी.सी.ए. प्रथम वर्ष)

{ जीवन संदेश }

१) “ ज्याला धन कमवायचे आहे, त्यानी कणसुधा वाया घालू नये, आणि ज्याला ज्ञान कमवायचे आहे, त्यानी क्षण सुध्दा वाया घालवू नये, एक मात्र नक्की खरं आहे की, चांगल्या रस्त्याला गतीरोधक आणि चांगल्या व्यक्तिला विरोधक हे असतातच”.

२. अपेक्षा अशी असावी

जी ध्येयापर्यंत नेणारी

ध्येय असं असावं की

जे जीवन जगणे शिकवणारे

जगणं असं असावं

जे नात्याची कदर करणार

नाती अशी असावीत

जी रोज आठवण काढण्यास भाग पडणारी.

३. “समजणं आणि समजून घेणं यात खूप फरक आहे, समजण्यासाठी बुध्दी लागते आणि समजून घेण्यासाठी मन”

४) स्वतःला घडविण्यात

आपला वेळ खर्च करा,

म्हणजे तुम्हाला इतरांना दोष द्यायला,

वेळच मिळणार नाही

तुम्ही उंच शिखरावर जरूर चढा

पण

जगाने तुमच्याकडे पहावं म्हणून नव्हे

तर.....

शिखरावरून तुम्हाला जगं पाहता यावं म्हणून....

५) बेटी के लिए

मुझसे मेरी माँ की दो पल की

जुदाई भी सही नहीं जाती है,

पता नहीं बेटीया थे हुनर

कहाँ से जाती है....

बेटीयाँ सब के नसीब मे कहाँ होती है,

रब को जो घर पसंद आए वहाँ होती हैं,

पराया धन होकर भी कभी पराई नहीं होती है,

शायद इसीलिए किसी बाप से

हंसकर बेटी की विदाई नहीं होती ।

६) निर्णय चुकतात आयुष्यातले

आणि

आयुष्य चुकत जाते

प्रश्न कधी कधी कळत नाही

आणि उत्तर चुकत जाते

सोडवताना वाटत

सुटत गेला गुंता

पण

प्रत्येकी वेळी नवनवीन

गाठ बनत जाते

दाखविणाऱ्याला वाट

माहित नसते

चालणाऱ्याचे ध्येय मात्र

हरवून जाते

दिसतात तितक्या सोप्या

नसतात काही गोष्टी

“ अनुभव”

म्हणजे काय हे तेव्हाच कळते

असे मित्र बनवा

जे कधीच साथ सोडणार नाही.

नीशा तापडीया

(बी.सी.ए. प्रथम वर्ष)

आई

कुणीच नाही माझे....आई
 करुणेचे तळहात पोरके...आई
 आकांत श्वासांत, शांतता,
 कुजबुज टाळे माझे...आई
 ना शुन्य आसपास
 काळोख मावळे माझे..आई
 असे जवळ-तसे दुर
 भाबडे अंतराळ माझे..आई
 कुणीच नाही माझे...आई
 करुणेचे तळहात पोरके...आई
 असेल आहे असणार
 कुणी शब्द गाळले माझे...आई
 अपराध असा परमेशाचा का ?
 तेज लोपती माझे...आई
 अभेद चौकट अश्रुंची
 चित्र पुराणे माझे...आई
 कुणीच नाही माझे...आई
 करुणेचे तळहात पोरके...आई

MIT
AURANGABAD

MIT
AURANGABAD

जीवन संदेश

सुख-दुःखाच्या वाटवरून जाताना मित्र
 मिळवायचे असतात, शत्रु वजा करायचे
 असतात, सुखाने गुणायचे असते दुःखाने
 भागायचे असते आणि बाकी उरते ती
 समाधान असते.

आत्मनाशाचा विचार येणे हेच मोठे पाप आहे
 जीवनात जशी शिडी आहे तसा साप आहे
 शिखरावर जाणे म्हणजे प्रगतीचे माप आहे
 अपयशाने खचून जाणे जीवनाचा शाप आहे
 पहिली ठोकर, पहिला धक्का करिता आपुला
 मार्गच पक्का आहे, अपयशातून शिकत चालता
 जीवन म्हणजे मौज आहे.

जिदंगी गल किसी दो राहो पर लाती है,
 एक अजिलसी कश्मकश में पड जाती है,
 चुनते हैं हम किसी एक राह को, पर
 दुसरी राह जिदंगी भर याद आती है।

किंमत पाण्याल्या नाही तहानेला असते,
 किंमत पैशाना नाही माणुसकिला असते
 मित्र तर खुप आहेत दुनियेत पण
 किंमत मैत्रीला नाही विश्वासाला असते.

जो सुरक्षा से दोस्ती
 तोडेगा, वह एक दिन
 दुनिया भी छोडेगा.

कविता

आकाशाची सैर
चला आपण
आकाशाची सैर करु,
पांढऱ्याशुभ्र ढंगाना,
बाजूला सारुन,
चंद्रमाची भेट घेऊ,
हलकसा स्पर्श करुनी
चांदण्या मूठीत साटऊ,
चला आपण
आकाशाची सैर करु.

घेऊ निळ्याशार, आकाशात एक भरारी,
जाणुया तान्यांची सुख दुःख,
अन करु ग्रहांशी हितगुज
नव्या आगळ्या जगाची
ओळख करुनी घेऊ,
चला आपण
आकाशाची सैर करु

चारोळी
ती फक्त डोळ्यांनी बोलायची,
ओठांनी अबोल असायची
ती फक्त डोळ्यांनी बोलायची
ओठांनी अबोल, असायची
लग्नानंतर कळलं की, ती मावा खायची.

अपर्णा काकफळे

(बी.स्सी.(आय.टी.) प्रथम वर्ष)

नातं

नातं असावं चंद्रासारखं आकाशात
पसरलेलं जगात एक असुनसुद्धा
गावोगावी पोहचलेल, नात असावं
नदीसारखे चांदीप्रमाणे चमचमणारं,
सुख दुःखाच्या वाटेवरुन खळखळ वाहणारं
नातं असावं क्षितिजासारखं काधिही न संपणारं
डोळ्यांची कवाड बंद करताना
काळजात सामावणारं....

तुटलेली फुले सुगंध देऊन जातात,
गेलेली वेळ आठवण देऊन जाते,
अनेकांच विचार वेगळे असतात,
काही माणसे थोडा वेळ साथ देतात,
तर काही माणसे आयुष्यभर.....

टुटे ख्वाबो की तस्वीर कब पुरी होती है,
चाँद तारो के बीच भी दुरी होती है,
देना तो खुदा सबकुछ चाहता है,
पर उनकी भी कुछ मजबुरी होती है ।

अपर्णा काकफळे

(बी.स्सी.(आय.टी.) प्रथम वर्ष)

आई

आपल्या आयुष्यात आई सर्वात स्पेशल का आहे?

जेव्हा मी पावसात भिजून घरी आले तेव्हा
भाऊ म्हणाला, अगं तुला छत्री घेऊन जाता
येत नव्हत का? बहिणी ने सुचना केली,
पाऊस थांबेपर्यंत तु तिथेच का नाही थांबलीस
वडील चिडले आता सर्दी ताप झाल्यावर हिला
आपली चूक कळेल, पण आई तेंव्हा
घाईत माझं डोक टाँवेल ने पुसत म्हणाली,
मुख पाऊस... माझं लेकरु घरी येईपर्यंत
त्याला थांबायला काय झालं होतं?

That aai....!

घर सुटते पण आठवणी कधीच सुटत नाही,
जीवनात आई नावचे पान कधीच मिटत नाही,
सारा जन्म चालून पाय जेव्हा थकून जातात,
शेवटच्या श्वासाबरोबर आई हेच शब्द
राहतात.....

अपर्णा काकफळे

(बी.स्सी.(आय.टी.) प्रथम वर्ष)

माझी आई

- आई : हृदयाची हाक
आई : निःशब्द जाग
आई : गूज अंतरीचे
आई : नाव परमात्म्याचे
आई : नसे केवळ काया
आई : ओंजळभर माया
आई : गगन भरारी
आई : पंढरीची वारी
आई : दुधाळ सावली
आई : आभाळ माऊली
आई : एक अक्षयगान
आई : कर्णाचे दान

प्रा. सुषमा सपकाळ

IMPORTANT CONSTITUTIONAL AND LEGAL PROVISIONS FOR WOMEN IN INDIA

Article Collection by - Asst. Prof. Sushama R. Sapkal

The principle of gender equality is enshrined in the Indian Constitution in its Preamble, Fundamental Rights, Fundamental Duties and Directive Principles. The Constitution not only grants equality to women, but also empowers the State to adopt measures of positive discrimination in favour of women. Within the framework of a democratic polity, our laws, development policies, Plans and programmes have aimed at women's advancement in different spheres. India has also ratified various international conventions and human rights instruments committing to secure equal rights of women. Key among them is the ratification of the Convention on Elimination of All Forms of Discrimination against Women (CEDAW) in 1993.

1. CONSTITUTIONAL PROVISIONS

The Constitution of India not only grants equality to women but also empowers the State to adopt measures of positive discrimination in favour of women for neutralizing the cumulative socio economic, education and political disadvantages faced by them. Fundamental Rights, among others, ensure equality before the law and equal protection of law; prohibits discrimination against any citizen on grounds of religion, race, caste, sex or place of birth, and guarantee equality of opportunity to all citizens in matters relating to employment. Articles 14, 15, 15(3), 16, 39(a), 39(b), 39(c) and 42 of the Constitution are of specific importance in this regard.

Constitutional Privileges

- (i) Equality before law for women (Article 14)
- (ii) The State not to discriminate against any citizen on grounds only of religion, race, caste, sex, place of birth or any of them (Article 15 (i))
- (iii) The State to make any special provision in favour of women and children (Article 15 (3))
- (iv) Equality of opportunity for all citizens in matters relating to employment or appointment to any office under the State (Article 16)
- (v) The State to direct its policy towards securing for men and women equally the right to an adequate means of livelihood (Article 39(a)); and equal pay for equal work for both men and women (Article 39(d))
- (vi) To promote justice, on a basis of equal opportunity and to provide free legal aid by suitable legislation or scheme or in any other way to ensure that opportunities for securing justice are not denied to any citizen by reason of economic or other disabilities (Article 39 A)

- (vii) The State to make provision for securing just and humane conditions of work and for maternity relief (Article 42)
- (viii) The State to promote with special care the educational and economic interests of the weaker sections of the people and to protect them from social injustice and all forms of exploitation (Article 46)
- (ix) The State to raise the level of nutrition and the standard of living of its people (Article 47)
- (x) To promote harmony and the spirit of common brotherhood amongst all the people of India and to renounce practices derogatory to the dignity of women (Article 51(A) (e))
- (xi) Not less than one-third (including the number of seats reserved for women belonging to the Scheduled Castes and the Scheduled Tribes) of the total number of seats to be filled by direct election in every Panchayat to be reserved for women and such seats to be allotted by rotation to different constituencies in a Panchayat (Article 243 D(3))
- (xii) Not less than one- third of the total number of offices of Chairpersons in the Panchayats at each level to be reserved for women (Article 243 D (4))
- (xiii) Not less than one-third (including the number of seats reserved for women belonging to the Scheduled Castes and the Scheduled Tribes) of the total number of seats to be filled by direct election in every Municipality to be reserved for women and such seats to be allotted by rotation to different constituencies in a Municipality (Article 243 T (3))
- (xiv) Reservation of offices of Chairpersons in Municipalities for the Scheduled Castes, the Scheduled Tribes and women in such manner as the legislature of a State may by law provide (Article 243 T)

2. LEGAL PROVISIONS

To uphold the Constitutional mandate, the State has enacted various legislative measures intended to ensure equal rights, to counter social discrimination and various forms of violence and atrocities and to provide support services especially to working women. Although women may be victims of any of the crimes such as 'Murder', 'Robbery', 'Cheating' etc, the crimes, which are directed specifically against women, are characterized as 'Crime against Women'. These are broadly classified under two categories.

- (1) The Crimes Identified Under the Indian Penal Code (IPC)
  - (i) Rape (Sec. 376 IPC)
  - (ii) Kidnapping & Abduction for different purposes (Sec. 363-373)
  - (iii) Homicide for Dowry, Dowry Deaths or their attempts (Sec. 302/304-B IPC)
  - (iv) Torture, both mental and physical (Sec. 498-A IPC)
  - (v) Molestation (Sec. 354 IPC)
  - (vi) Sexual Harassment (Sec. 509 IPC)
  - (vii) Importation of girls (up to 21 years of age)

- (2) The Crimes identified under the Special Laws (SLL)
Although all laws are not gender specific, the provisions of law affecting women significantly have been reviewed periodically and amendments carried out to keep pace with the emerging requirements. Some acts which have special provisions to safeguard women and their interests are:
- (i) The Employees State Insurance Act, 1948
  - (ii) The Plantation Labour Act, 1951
  - (iii) The Family Courts Act, 1954
  - (iv) The Special Marriage Act, 1954
  - (v) The Hindu Marriage Act, 1955
  - (vi) The Hindu Succession Act, 1956 with amendment in 2005
  - (vii) Immoral Traffic (Prevention) Act, 1956
  - (viii) The Maternity Benefit Act, 1961 (Amended in 1995)
  - (ix) Dowry Prohibition Act, 1961
  - (x) The Medical Termination of Pregnancy Act, 1971
  - (xi) The Contract Labour (Regulation and Abolition) Act, 1976
  - (xii) The Equal Remuneration Act, 1976
  - (xiii) The Prohibition of Child Marriage Act, 2006
  - (xiv) The Criminal Law (Amendment) Act, 1983
  - (xv) The Factories (Amendment) Act, 1986
  - (xvi) Indecent Representation of Women (Prohibition) Act, 1986
  - (xvii) Commission of Sati (Prevention) Act, 1987
  - (xviii) The Protection of Women from Domestic Violence Act, 2005

3. SPECIAL INITIATIVES FOR WOMEN

- (i) National Commission for Women : In January 1992, the Government set-up this statutory body with a specific mandate to study and monitor all matters relating to the constitutional and legal safeguards provided for women, review the existing legislation to suggest amendments wherever necessary, etc.
- (ii) Reservation for Women in Local Self -Government : The 73rd Constitutional Amendment Acts passed in 1992 by Parliament ensure one-third of the total seats for women in all elected offices in local bodies whether in rural areas or urban areas.
- (iii) The National Plan of Action for the Girl Child (1991-2000) : The plan of Action is to ensure survival, protection and development of the girl child with the ultimate objective of building up a better future for the girl child.
- (iv) National Policy for the Empowerment of Women, 2001 : The Department of Women & Child Development in the Ministry of Human Resource Development has prepared a "National Policy for the Empowerment of Women" in the year 2001. The goal of this policy is to bring about the advancement, development and empowerment of women.

P.G. (CS/IT) DEPARTMENT

Sr.No.	Event	Conducted Date	Conducted by
1	Seminar on Preparation of NET/SET	11 March 2015	Prof. Sonali Kulkarni Asst. Prof. Department of CS & IT Dr. Babasaheb Ambedkar Marathwada University, A.bad.
2	Seminar on Research Methodology	17 Jan 2015	Dr.R.R. Manza Asst. Prof. Department of CS & IT Dr. Babasaheb Ambedkar Marathwada University, A.bad.
3	Seminar on Operating System	1 Oct 2014	Dr. Praveen Yennawar Asst.Prof. Department of CS & IT Dr.Babasaheb Ambedkar Marathwada University, A.bad.
4	Seminar on Digital Signal Processing	26 Sept 2014	Prof.Mansi Baheti Asst.Prof.Department of CS & IT Dr.Babasaheb Ambedkar Marathwada University, A.bad.
5	Seminar on Artificial Intelligence Application in Research	26 Sept 2014	Dr.Mukta Dhopeswarkar Asst.Prof. Dept. of CS & IT Dr.Babasaheb Ambedkar Marathwada University, A.bad.
6	Seminar on Preparation of NET/SET	21 Dec 2013	Dr.R.R.Manza Asst.Prof.Dept of CS & IT Dr.Babasaheb Ambedkar Marathwada University, A.bad.
7	Seminar on Cloud Computing and Linux	17 Oct 2013	Mr. Sagar Shrivastav Manager Redhat Mumbai
8	Seminar on Kaizen Technique for Software development	23 Sept 2013	Mr.Adinath Giri Director Giri Educom, Aurangabad
9	Seminar on Importance of Open Source Operating System	19 Aug 2013	Prof.S.A.Vyavahare Asst.Prof and Head(PG Department) MIT,Cidco,Aurangabad
10	Workshop on Career in Linux and Open Source Software	26 to 31 Aug 2013	Mr.Meer Jeddi Engg.Linux Admin London & Computer society of India
11	Two days National workshop on cyber security & cyber crime	14/2/2015 to 15/2/2015	M.I.T. Cidco, Aurangabad
12	Workshop on multicore technology under I.E.T.E.	19 to 20 December 2015	I.E.T.E. & M.I.T. Cidco, Aurangabad

B.Sc (A.T./W.T./RAC) DEPARTMENT

Sr.No.	Event	Conducted Date	Conducted by
1	Seminar on Engine Testing & Assembly	January 2015	Shri. R.R. Gunjal (Greaves Cotton Ltd.)
2	Seminar on Road Safety Program	January 2015	Mr. Murkute Sir & Mr. Sawant Sir (Deputy RTO, Aurangabad)
3	Technical Exhibition 2015	February - 2015	M.I.T. Cidco, Aurangabad
4	B.Sc. Automobile Technology	July - 2015	10 Students Placed in Greaves Cotton Ltd. Shendra, Aurangabad
5	Seminar Conducted on career guidance	August - 2015	Mr. Rahul Misal (Chairman of Sankalp Education)
6	Industrial Visit for B.Sc. Auto/WT Students	October - 2015	Yashshri Press Comp. Pvt Ltd. & Yashwant Industry, Waluj, Aurangabad
7	Industrial Visit for B.Sc. Auto/WT Students	October - 2015	Greaves Cotton Ltd. Shendra, Aurangabad
8	University level Avishkar 2015 organized by Dr. B.A.M.University, A'bad.	22/12/2015 to 23/12/2015	Lect. Arun S.Shinde
9	Expert talk on "Factory Act 1948"	January 2016	Mr. Shriprasad Joshi (MILS College, Dadar, Mumbai)
10	Two days National workshop on cyber security & cyber crime	14/2/2015 to 15/2/2015	M.I.T. Cidco, Aurangabad

B.Sc(CS/IT) DEPARTMENT

Sr.No.	Event	Conducted Date	Conducted by
1	Expert Talk on Mobile Computing	December 2014	Asst. Professor Sonal Sarnaik MCA dept MIT Engg. Aurangabad
2	IT IDex competition	January 2015	Seed Infotech in Collaboration with Dr. B.A.M. University, A'bad.
3	Two days National workshop on cyber security & cyber crime	14/2/2015 to 15/2/2015	M.I.T. Cidco, Aurangabad
4	Medical checkup camp	23/2/2015 to 24/2/2015	Team doctors and technicians from MIT Hospital conducted medical checkup.
5	Workshop on multicore technology under I.E.T.E.	19 to 20 December 2015	I.E.T.E. & M.I.T. Cidco, Aurangabad

MANAGEMENT SCIENCE DEPARTMENT

Sr.No.	Event	Conducted Date	Conducted by
1	Educational Tour at Sansvira International Hitech, STPI , Aurangabad	March 2015	Mr. Ganorkar V.S. (Proprieter)
2	Elocution competition on the occasion of Hindi Diwas	September 2015	Lect. S.R.Sapkal and Lect.S.A.Chavan
3	2 days National workshop on cyber security & cyber crime	14/2/2015 to 15/2/2015	M.I.T. Cidco, Aurangabad
4	Seminar and poster presentation on "Dr. Babasaheb Ambedkar and Indian Constitution"	December 2015	Shri. Payal Sir (MIT High School)
5	EDP and Poster Presentation program	January 2016	Mr. Ganorkar V.S. (Proprieter) of Sansvira International Hitech, STPI , Aurangabad
6	Industrial Visit	January 2016	K-soft solutions company at software technology park.
7	Educational Tour	January 2016	Ravi Printers, Chikalthana, Aurangabad.
8	Seminar on "Prepartion for competitive exams "	January 2016	Mr.Garad L.L.

CULTURAL ACTIVITIES

Date	Events	Organized by	Remark
13/12/2014 To 17/12/2014	Yuvak Mahostav	Dr.B.A.M.U. Aurangabad	Amol Targale B.Sc. Auto II year won second prize as a best Actor.
27/01/2015 To 31/01/2015	Annual Gathering	Lect. S.R.Sapkal Lect. S.A.Chavan	Chief Guest Dr. Walmik Sarwade, Guest of Honour Mr. Bhupeshji Mishra, Mr. Preshit Rudrawar, Mr. Uttam Mundhe
19/02/2015	Shivaji Maharaj Jayanti	Lect. S.R.Sapkal Lect. S.A.Chavan	Chief Guest Dr. Mukti Jadhav
14/04/2015	Dr. Babasaheb Ambedkar Jayanti	Lect. S.R.Sapkal Lect. S.A.Chavan	Speaker Lect. B.D.Kadam Lect. S.W. Quadri
2/09/2015	Freshers Party	Lect. S.R.Sapkal Lect. S.A.Chavan	Chief Guest Dr. MuktiJadhav
5/09/2015	Teachers Day	Lect. S.R.Sapkal Lect. S.A.Chavan	Chief Guest Dr. Mukti Jadhav
14/09/2015	Hindi Diwas	Lect. S.R.Sapkal Lect. S.A.Chavan	Chief Guest Dr. Mukti Jadhav
11/12/2015	Dr. Babasaheb Ambedkar & Indian Constitution Day	Lect. S.R.Sapkal Lect. S.A.Chavan	Chief Guest Dr. Mukti Jadhav
1/01/2016 To 15/01/2016	Marathi Divas (Pandharwada)	Lect. S.R.Sapkal Lect. S.A.Chavan	Speaker Dr. Mukti Jadhav, Lect. B.D. Kadam, Lect. S.A. Chavan

NSS Activities

अ.क्र.	उपक्रमांचे नाव	स्थळ	दिनांक
१	आंतरराष्ट्रीय योगदिवस	एम.आय.टी.महाविद्यालय	२१ जून २०१५
२	स्वच्छता अभियान	एम.आय.टी.महाविद्यालय	१८ जूलै २०१५
३	वृक्षारोपण	एम.आय.टी.महाविद्यालय	२५ जूलै २०१५
४	क्रांतिदिन, रक्तदान शिबीर, रेड रीबीन क्लब आणि आपत्ती व्यवस्थापन कक्षाचे उद्घाटन	एम.आय.टी.महाविद्यालय	१० ऑगस्ट २०१५
५	स्वतंत्रता दिन	एम.आय.टी.महाविद्यालय	१५ ऑगस्ट २०१५
६	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ वर्धापनदिन	एम.आय.टी.महाविद्यालय	२३ ऑगस्ट २०१५
७	रक्षाबंधन	एम.आय.टी.महाविद्यालय	२९ ऑगस्ट २०१५
८	शिक्षकदिन	एम.आय.टी.महाविद्यालय	५ सप्टेंबर २०१५
९	मराठवाडामुक्तिसंग्रामदिन	एम.आय.टी.महाविद्यालय	१७ सप्टेंबर २०१५
१०	महात्मा गांधी व लाल बहादूर जयंती	एम.आय.टी.महाविद्यालय	२ ऑक्टोबर २०१५
११	महात्मा गांधी जयंती निमित्त स्वच्छता अभियान	एम.आय.टी.महाविद्यालय	२ ऑक्टोबर २०१५
१२	डॉ. ए. पी. जी. अब्दुल कलाम जयंती	एम.आय.टी.महाविद्यालय	२ ऑक्टोबर २०१५

NSS Activities

अ.क्र.	उपक्रमांचे नाव	स्थळ	दिनांक
१३	अग्निशामक यंत्र वापराविषयीचे प्रात्यक्षिक	एम.आय.टी.महाविद्यालय	२० ऑक्टोबर २०१५
१४	तंबाखू वापरावर नियंत्रण करण्यासाठी सुचना देणेबाबत.	एम.आय.टी.महाविद्यालय	११ नोव्हेंबर २०१५
१५	संविधान गौरव दिन	एम.आय.टी.महाविद्यालय	२६ नोव्हेंबर २०१५
१६	एडस् जनजागरण रॅली मध्ये सहभाग	एम.आय.टी.महाविद्यालय	१ डिसेंबर २०१५
१७	संविधान गौरव सप्ताह निमित्त डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर आणि भारतीय संविधान व्याख्यान	एम.आय.टी.महाविद्यालय	११ डिसेंबर २०१५
१८	रस्ता सुरक्षा	एम.आय.टी.महाविद्यालय	१५ डिसेंबर २०१५
१९	आव्हान - आपत्ती व्यवस्थापन स्वयंसेवकाची रंगीन तालिम	एम.आय.टी.महाविद्यालय	१६ व १७ डिसेंबर २०१५

विद्यार्थी संसद :-

महाराष्ट्र शासनाचे सचिव श्री. प्रकाश रा. कदम यांचे पत्र दिनांक २५ ऑगस्ट २०१५ नुसार, विद्यापीठाच्या विविध प्राधिकरणाच्या निवडणूका दिनांक ३१ ऑगस्ट २०१६ पर्यंत पुढे ढकल्यामुळे, सदस्यांची रिक्त झालेली पदे भरण्यात येऊ नये. त्या अनुशंगाने २०१५-१६ या वर्षी विद्यार्थी संसद गठीत केले नाही.

वार्षिक स्नेह संमेलन व युवक महोत्सव

(संदर्भ क्रं : संविक/२०१५/१२८९७-१३४५९ दि. ३ सप्टेंबर २०१५)

डॉ. सुहास रा. मोराळे, संचालक विद्यार्थी कल्याण, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद, यांच्या पत्रानुसार, दिनांक २९/८/२०१५ रोजी संपन्न झालेल्या व्यवस्थापन परिषदेच्या ठरावा प्रमाणे दुष्काळी परिस्थिती लक्षात घेऊन शैक्षणिक वर्ष २०१५ - २०१६ मध्ये महाविद्यालयात होणारे वार्षिक स्नेहसंमेलन व विद्यापीठाचा युवक महोत्सव घेण्यात येऊ नये.

क्रिडा विभाग

महाविद्यालयीन, विद्यापीठ, राज्यस्तरीय व विविध क्रिडास्पर्धांमध्ये सहभाग

प्रसाद ताकवाले
(योगा)

सत्यजित कुबेर
(योगा)

तेजस पटेकर
(बॉक्सिंग-सुवर्ण पदक)

Principal - Dr. Mukti E. Jadhav

Teaching Staff

Asst. Prof.
Ranjay U. Kale

Asst. Prof.
Shantanu A. Vyavahare

Asst. Prof.
S. W. Quadri

Asst. Prof.
Shubhashree Savant

Asst. Prof.
Sheetal M. Chavan

Asst. Prof.
Sonal D. Bachhao

Asst. Prof.
Sushama R. Sapkal

Asst. Prof.
Bhaskar D. Kadam

Asst. Prof.
Shirish A. Chavan

Asst. Prof.
Kailash R. Gaikwad

Asst. Prof.
Vaibhav V. Joshi

Asst. Prof.
Arun S. Shinde

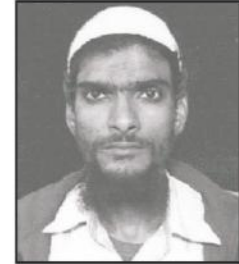
Asst. Prof.
Surekha D. Mengade

Asst. Prof.
Vijaya S. Patil

Asst. Prof.
Darshana S Patil

Teaching Asst.
Mushtaq Shaikh

Teaching Asst.
Mr. Sachin Kolhe

Asst. Prof.
Pradeep P. Ubale

Asst. Prof.
Suraj H. Raut

Non - Teaching Staff

Senior Clerk
Mr. Pralhad Dhake

Accountant
Mr. Yashwant Deshmukh

Office Asst.
Mrs. Sunita Dandge

Lab Asst.
Mr. Nilesh Narwade

राष्ट्रीय सेवा योजना उपक्रम

क्रांतिदिन, रक्तदान शिबीर, रेड रीबीन क्लब आणि आपत्ती व्यवस्थापन कक्षाचे उद्घाटन

वृक्षारोपण

अंतरराष्ट्रीय योगदिवस

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ वर्धापनदिन

रक्षाबंधन

महात्मा गांधी जयंती निमित्त स्वच्छता अभियान

राष्ट्रीय सेवा योजना उपक्रम

महात्मा गांधी जयंती निमित्त स्वच्छता अभियान

डॉ. ए.पी.जे. अब्दुल कलाम जयंती

संविधान गौरव दिन

संविधान गौरव दिन

अग्निशामक यंत्र वापराविषयीचे प्रात्यक्षिक

आव्हान - आपत्ती व्यवस्थापन स्वयंसेवकांची रंगीन तालिम

दामिनी पथक औ.बाद. विद्यार्थीनीनां मार्गदर्शन करतांना.

डॉ. चंद्रभागा मोरे महिला दिनी विद्यार्थीनीनां मार्गदर्शन करतांना.

वार्षिक स्नेहसंम्मेलन - २०१५

वार्षिक स्नेहसंम्मेलन - २०१५

वार्षिक स्नेहसंम्मेलन - २०१५

वार्षिक स्नेहसंम्मेलन - २०१५

Your Safety is in Your Hands

SAFETY

The word "SAFETY" is written in large, colorful, block letters. Below the letters are five black silhouettes of people with their arms raised in a gesture of celebration or agreement.